

طوفان الاقصی و تأثیر آن بر بحران امنیتی و سیاسی اسرائیل

رشید رکابیان^۱ | مهدی پادروند^۲ | محسن عزتی^۳

چکیده

این عملیات در منطقه مرزی میان غزه و سرزمین‌های اشغالی فلسطین، در ۱۵ مهر سال ۱۴۰۲ش (۷ اکتبر ۲۰۲۳م) آغاز و هنوز ادامه دارد. این مسئله با وجود سابقه تاریخی در راستای مبارزه با رژیم صهیونیستی، به نوعی بعد از تنش‌های اخیر خاورمیانه یک بحران امنیتی و سیاسی قابل توجهی برای رژیم غاصب اسرائیل محسوب می‌شود. این پژوهش به صورت کتابخانه‌ای به بررسی تأثیرات طوفان الاقصی بر بحران امنیتی محور مقاومت می‌باشد و اطلاعات لازم از منابع اینترنتی و مقالات بروز جمع آوری شده است. به همین منظور سؤال این است که، طوفان الاقصی چه تأثیری بر بحران امنیتی و سیاسی اسرائیل داشته است؟ فرضیه کار که با استفاده از نظریه واقع‌گرایی تدافعی انجام شده است بیان می‌دارد که، طوفان الاقصی باعث بحران‌های زیادی از قبیل؛ ۱- بحران سیاسی (کاهش مشروعیت و مقبولیت دولت نتانیاهو در سطح داخلی و بین‌المللی شده)؛ ۲- بحران اجتماعی (کوچ یهودیان به کشورهای اروپایی و آمریکا)؛ ۳- بحران اقتصادی (کاهش درآمدها، واردات، صادرات به وسیله بحران کشتی رانی در دریای سرخ و...)؛ ۴- بحران امنیتی (ناامنی روانی در کشور، استرس در میان مردم و نیروی نظامی، ناامنی ملی و جنگ فیزیکی در داخل شهرها...). و در مقابل کشورهای عضو محور مقاومت با ایجاد همگرایی در صدد تقویت همکاری‌های خود در بعد نظامی - سیاسی - امنیتی برآمده‌اند.

واژگان کلیدی: طوفان الاقصی، محور مقاومت، حماس، بحران، رژیم اشغالگر قدس

DOI: 10.27834999/CSIW.2401.1363.1.32.7

^۱ دانشیار گروه علوم سیاسی، دانشگاه آیت‌الله بروجردی، بروجرد، ایران ra.recabian@gmail.com

^۲ نویسنده مسئول: دانش آموخته ارشد روابط بین‌الملل، دانشگاه گیلان، گیلان، ایران padervand.mahdi@gmail.com

^۳ دانش آموخته ارشد روابط بین‌الملل، دانشگاه گیلان، گیلان، ایران m.ezati@gmail.com

مقدمه

عملیات طوفان الاقصی^۱ در طول ۶۰ سال گذشته بی‌سابقه بوده است. پیش از این اقدام، جریان مقاومت عمدتاً دفاعی و یا به صورت عملیات‌های ویژه و محدود در برابر تهاجم و تجاوز رژیم صهیونیستی صورت می‌گرفت؛ اما این عملیات از نقطه‌نظر استفاده از اصل غافل‌گیری، عملیات در عمق، استفاده از سلاح‌های مختلف، پیش‌روی زمینی، تصرف سرزمین، گرفتن تلفات بالا از اشغالگران و به اسارت گرفتن صدها صهیونیست قطعاً بی‌نظیر است و نشان از قدرت افزایشی مستمر جبهه مقاومت دارد.

چرا که کشورهای حامی رژیم صهیونیستی و دول منطقه‌ای که با تلاویو روابط خود را عادی سازی کردند بیم آن را دارند که این بحران برای یک جنگ منطقه‌ای گسترده‌تر باشد. بسیاری از تحلیلگران از جمله نیلانتان نیروتان^۲ با جنگ یوم کپور^۳ در سال ۱۹۷۳ مقایسه می‌کنند و استدلال می‌کنند که رژیم اشغالگر قدس بسیاری از اشتباهات مشابه را در عدم پیش‌بینی حمله تکرار کرده است. اما بیش از یک شکست اطلاعاتی بود و توهم قدرت داشتن تلاویو را با مشکلات قابل توجهی مواجه کرده است. حمله غافلگیرانه حماس دو بعد داشت. اولین مورد «غافلگیری استراتژیک» بود. این به معنای حمله به دشمن شناخته شده با استفاده از روش‌های شناخته شده است که آن‌ها را در زمان یا مکان غیرمنتظره غافل می‌کند. بعد دوم حمله حماس «غافلگیری اعتقادی» بود. این به بازیگری اشاره دارد که «فناوری‌ها و قابلیت‌های شناخته شده را به روش‌های غیرمنتظره‌ای برای تولید جلوه‌های قدرتمند جدید به کار می‌گیرد و با شبکه‌های رسانه‌ای و مطبوعاتی خود دشمن خود را قدرتمند معرفی می‌کند که شکست آن به نوعی غیر ممکن معرفی می‌شود و این مسئله باعث ناامیدی جبهه مقابل و نیروهای ضعیف‌النفس می‌شود» (Blanken, 2023: 2-7). اما با انجام این عملیات قدرت واهی و توهم رژیم صهیونیستی نه تنها برای محور مقاومت، بلکه برای کشورهای غربی نیز آشکار و روشن شد. زیرا که این عملیات در پاسخ به حملات مکرر دولت راست‌گرای افراطی رژیم اشغالگر قدس در طول این چند دهه بود. این عملیات «اسطوره امنیتی رژیم اشغالگر قدس» را درهم شکست و همگرایی که قبلاً مقامات صهیونیستی بین خود و حماس تعریف کرده بودند را در هم

¹ Al-Aqsa storm operation

² Nilantan, your strength

³ Yom Kippur War

شکست (Kasraoui, 2023: 3-5). بنابراین به یک موضوع قابل تحقیق برای مجامع نظامی و آکادمیک در ایران و جهان تبدیل شد. این پژوهش به بررسی تأثیرات طوفان الاقصی بر بحران امنیتی رژیم اشغالگر قدس می‌پردازد.

۱- ادبیات تحقیق

لئونارد مارک (۲۰۲۳) در مقاله‌ی «پیامدهای جهانی جنگ رژیم اشغالگر قدس و حماس» به تأثیر بحرانی که در نتیجه جنگ بین حماس و رژیم اشغالگر قدس رخ داده است، در سطح جهانی و بین‌المللی اشاره کرده است.

بوری کریستینا و روی دینا (۲۰۲۳) در مقاله‌ی «جنگ رژیم اشغالگر قدس و حماس: بحران بشردوستانه در غزه» به بعد داخلی این بحران برای مردم فلسطین و حتی شهروندان شهرک‌های رژیم صهیونیستی اشاره کرده است.

داوود دیوید (۲۰۲۳) در مقاله‌ی «رژیم اشغالگر قدس شیوه جنگ ایران را اشتباه خوانده است. درک صحیح می‌تواند به پیش‌بینی حرکت‌های بعدی حزب الله کمک کند» به باورهای غلط تلاویو در مورد ایران که این جنگ را دست‌نشانده تهران می‌داند اشاره کرده است و نقش جمهوری اسلامی ایران در مورد دخالت در نبرد بین حماس و رژیم صهیونیستی را بی‌تأثیر دانسته که ایران در این درگیری حتی دولتمردان غافل‌گیر شده‌اند.

هافمن بروس (۲۰۲۳) در مقاله‌ی «جنگ رژیم اشغالگر قدس علیه حماس: آنچه باید بدانیم» به بررسی ریشه‌ای بحران اخیر در خاورمیانه اشاره کرده و جنگ‌های معتددمحور مقاومت و حماس با تلاویو را مورد تحلیل و بررسی قرار داده است. به نوعی کار تاریخی به شمار می‌آید. اما به بحران‌هایی که برای محور مقاومت این جنگ ایجاد کرده است اشاره‌ای نشده و مهم‌ترین تفاوت دو کار به شمار می‌آید.

بلانکن لئو (۲۰۲۳) در مقاله «طوفان الاقصی خبر از ظهور عملیات ویژه غیردولتی می‌دهد» به خودمختار بودن حماس برای تنش با رژیم اشغالگر قدس و درگیری‌های ایجاد شده اشاره کرده است که مانند جنگ‌های گذشته هیچ دولتی در کنار این نیروی مردمی و بسیجی قرار ندارد که با تلاویو در حال نبرد هستند. رویکرد درون‌سازمانی و درون‌گروهی این مقاله باعث تفاوت با کار

طوفان الاقصی و تأثیر آن بر بحران امنیتی و سیاسی رژیم اشغالگر قدس

فعلی شده است که تأثیرات بحران اخیر بر محور مقاومت را در ابعاد متعدد مورد بحث قرار داده است.

با توجه به مقاله‌هایی که به عنوان پیشینه تحقیق بیان کردیم، جنبه نوآوری کار پژوهش حاضر به این شکل است که تهدیدهای طوفان الاقصی بیش از آنکه برای محور مقاومت باشد، با همگرایی کشورهای اسلامی و محور مقاومت، متوجه رژیم صهیونیستی خواهد شد. مهم‌ترین اهدافی که در این پژوهش در صدد توضیح و تحلیل آن برآمدیم، بررسی تهدیدهایی می‌باشد که طوفان الاقصی برای رژیم صهیونیستی ایجاد کرده است و اثبات این نظریه که رژیم صهیونیستی بعد از پیروزی انقلاب اسلامی همواره در صدد توسعه و گسترش سرزمینی بوده اما امروزه مهم‌ترین هدف خود را حفظ بقاء می‌داند.

۲- روش پژوهش

یافته‌های پژوهش در این مقاله به شیوه‌ای توصیفی-تحلیلی و از منابع کتابخانه‌ای، اینترنتی و مقالات مرتبط مورد سنجش قرار گرفته است. این روش به توصیف و تفسیر ابعاد و روابط موجود میان متغیرهای مستقل و وابسته می‌پردازد که استدلالی بر فرضیه‌های تحقیق یا پاسخی به پرسش‌های پژوهش می‌باشد.

۳- چارچوب نظری

اندیشیدن به امنیت و معضلات امنیتی به پیدایش مکاتب مختلف امنیتی منجر شده است. هر یک از این مکاتب با توجه به مبانی و رویکردهای متفاوت به مفهوم‌سازی و تبیین ابعاد تحلیل چارچوب مفهومی امنیت پرداخته‌اند که حاصل آن مجموعه‌ای از ایده‌ها، روش‌ها و مطالعات موردی است که به «مطالعات امنیتی» مشهور شده است. بر این اساس، یکی از برجسته‌ترین مکاتب که با ارائه تعریف چند بعدی از امنیت، جایگاه مهمی در مطالعات امنیتی به دست آورد، مکتب کپنهاگ^۱ است. این مکتب با توجه به این که بر مطالعات امنیتی استوار است از اولین رهیافت‌هایی می‌باشد که به دنبال پایه‌گذاری جایگاهی مستقل برای مطالعات امنیتی است. یکی از مهم‌ترین چارچوب‌هایی که از

^۱Copenhagen School

جانب مکتب کپنهاگ برای بررسی دقیق تر مطالعات امنیتی در سطح منطقه‌ای مطرح شده است، «نظریه مجموعه امنیتی منطقه‌ای» است که توسط باری بوزان^۱ در کتاب «مردم، دولت‌ها و هراس»^۲ ارائه شد (Taheri & Seifi, 2015: 134).

باری بوزان در این کتاب، امنیت اجتماعی را یکی از مهم‌ترین ابعاد پنج‌گانه امنیت معرفی کرده است. به این معنا که امنیت اجتماعی در کنار سایر ابعاد امنیت از جمله امنیت اقتصادی، سیاسی و زیست محیطی و همچنین نظامی دارای اهمیت ویژه‌ای می‌باشد. در کتاب مردم، دولت‌ها و هراس، باری بوزان اشاره می‌کند که امنیت اجتماعی و اقتصادی مستقل از امنیت دولت نمی‌باشد (Buzan & Waever, 1993: 43-46). اما منظور از امنیت اجتماعی از دیدگاه باری بوزان به معنای این نیست که هر گروه اجتماعی را جامعه نامید. در دیدگاه باری بوزان امنیت اجتماعی یک اصلاحی است که ناظر بر کل جامعه می‌باشد نه امنیت گروه خاصی در یک جامعه (Buzan, 1999: 148-150).

نظریه مجموعه امنیت منطقه‌ای، نظریه‌ای روش‌شناسانه با سطح تحلیل منطقه‌ای برای تجزیه و تحلیل مسائل امنیت بین‌الملل است. این روش - نظریه به علت انتخاب سطح تحلیل به عنوان مبنای خود، نظریه محیط‌شناسی امنیتی نیز محسوب می‌شود. تقسیم جهان به مجموعه‌های امنیتی منطقه‌ای مشتمل و مرتبط با یکدیگر موجب می‌شود تا نظریه مجموعه امنیت منطقه‌ای، چهار سطح تحلیل متفاوت منطقه‌ای را به یکدیگر پیوند دهد و در هر سطح مشخص نماید که چه چیزی باید برای تحلیل مبنا قرار گیرد. در تراز داخلی یعنی در درون دولت - کشورهای منطقه‌ای، آسیب‌پذیری آن‌ها معیار اصلی است. تراز بعدی روابط دولت‌های منطقه با یکدیگر است. تراز سوم، تعامل یک مجموعه امنیتی با مجموعه‌های امنیتی همسایه است و در نهایت تراز قدرت‌های جهانی و نقش آن‌ها در مجموعه امنیتی منطقه‌ای مورد توجه است (Abdullah Khani, 2010: 279).

اما بعد از ارائه مهم‌ترین متغیرهای مورد تحلیل در نظریه مجموعه امنیتی باید به ساختارهای بنیادین این مجموعه امنیتی نیز توجه کنیم. ساختار بنیادین یک مجموعه امنیتی شامل چهار متغیر است که آن را از همسایگان خود جدا می‌کند؛ ساختار آناشیک؛ به این معنا که مجموعه امنیتی منطقه‌ای باید از دو یا چند واحد خودمختار تشکیل شده باشند، قطب که پوشش‌دهنده توزیع قدرت

¹ Barry Buzan

² People, States and Fear

طوفان الاقصی و تأثیر آن بر بحران امنیتی و سیاسی رژیم اشغالگر قدس

در میان واحدهاست، ساخت اجتماعی که شامل الگوی دوستی و دشمنی میان واحدهاست (Sazmand, & Joukar, 2016: 155).

در مجموع باید گفت ایده اصلی این نظریه این است که چون انتقال تهدیدهای در فواصل کوتاه تر به مراتب راحت تر از انتقال آن در فواصل طولانی تر است، وابستگی متقابل امنیتی به شکل طبیعی به الگوی دسته‌بندی‌های منطقه‌ای مجموعه‌های امنیتی تبدیل می‌شود. این نظریه به نوعی در صدد بررسی هر گونه همگرایی در راستای مبارزه با تهدیدهای مشترک برای کشورهای معتد است. یعنی نظریه کپنهاگ به نوعی همگرایی را به دلیل داشتن قدرت مانور قابل توجه، و تأثیرگذاری مؤثرتر را به دولت‌هایی ارائه می‌دهد که در یک منطقه آشوب ساز موجودیت دارند. خاورمیانه بیش از هر منطقه دیگر تلاش می‌تواند کانون توجه نظریه باری بوزان و اولیور وویور باشد. چرا که تهدید مشترک رژیم صهیونیستی برای محور مقاومت و ایجاد همگرایی ایجاد شده چه در ادوار گذشته و چه در عملیات طوفان الاقصی، دو مقوله مورد توجه این نظریه (تهدید مشترک و همگرایی)، می‌باشد. به همین منظور مقاله فعلی در صدد است که موضوع طوفان الاقصی را بر اساس این نظریه مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد.

۴- یافته‌های تحقیق

طوفان الاقصی باعث بحران‌های زیادی برای رژیم صهیونیستی شده است که مختصراً به چند مورد آن‌ها اشاره می‌شود:

۴-۱- بحران‌های امنیتی رژیم صهیونیستی

بحران‌های امنیتی رژیم صهیونیستی عبارت‌اند از:

۴-۱-۱- ناامنی روانی جامعه

تهدیدهای نظامی یکی از مهم‌ترین منبع نگرانی دولت‌ها برای تأمین امنیت ملی خود می‌باشد. این تهدید می‌تواند تمام اجزای یک دولت را با خطری جدی مواجه کند. بدون توجه به میزان قدرت دولت‌ها هزینه‌های سنگین انسانی و اقتصادی تهدیدهای نظامی همچنان به قدرت خود باقی مانده است (Buzan, 2011: 141-145). به عنوان مثال، ابعاد گسترده عملیات ۱۷ اکتبر احساس ناامنی را در میان شهرک نشینان تشدید کرد و آن‌ها را بار دیگر در بحبوحه بحران‌های وجودی قرار داده است.

نشریه علمی بحران پژوهی جهان اسلام

دیدگاه و رویکرد شکست ناپذیری ارتش و سرویس‌های اطلاعاتی مؤثر، همراه با دهه‌ها تلاش تبلیغاتی برای امنیت روانی جامعه با شکست قابل توجهی مواجهه شده است که این مهم باعث شد مردم در این منطقه با هراس و عدم امنیت رو به رو شوند. یکی از مهم‌ترین مباحثی که باعث ناامنی جامعه رژیم صهیونیستی در بحبوحه این درگیری شده است، موضوع گروگان‌گیری است. بنابراین با وجود تجمع هزاران معترض در تل‌آویو برای آزادی گروگان‌های حماس، تنها ۱۰ درصد از یهودیان در نظرسنجی مؤسسه دموکراسی رژیم اشغالگر قدس موافقت کردند که از تشدید درگیری‌ها برای فشار بر حماس و به منظور تبادل گروگان‌ها حمایت می‌کنند. در همین حال ۴۴,۳ درصد کثرت یهودیان، گفته‌اند که از دولت می‌خواهند که فوراً بدون توقف درگیری، درباره گروگان‌ها مذاکره کند و امنیت روانی را به جامعه برگرداند (Ansari, 2024: 1-9).

بسیاری از مردم خانه‌های خود را با بدون کمترین وسیله رفاهی و گاهی اوقات حتی فقط با لباس خوابشان ترک کردند. ده‌ها هزار نفر در هتل‌هایی زندگی می‌کنند که با هزینه‌های دولتی تهیه شده است، اما آمار بیش از هر چیزی می‌باشد که توسط رسانه‌های وابسته به رژیم بیان می‌کنند؛ چرا که حدود ۷۵۰۰۰ نفر برای تأمین امنیت خود و خانواده توسط دولت رها شده‌اند و باعث تشدید عدم امنیت روانی و رفاهی شده است (Strawson, 2023: 7).

۴-۱-۲- استرس نظامیان

بعد از طوفان الاقصی نیروهای نظامی تلاویو به عمق قدرت و نفوذ زمینی نیروهای حماس در غزه پی بردند و به این مسئله توجه ویژه‌ای تا به حال داشته که، حماس تغییرات قابل ملاحظه‌ای از نظر تاکتیکی و راهبردی داشته که قدرت درگیر شدن با آن‌ها را کاهش داده است. به همین منظور نگرانی‌ها در محافل مختلف نظامی و امنیتی رژیم صهیونیستی بابت این است که در کنار تلفات گسترده‌ای که از زمان آغاز عملیات طوفان الاقصی و به تازگی در عملیات زمینی علیه نوار غزه به نیروهای ارتش این رژیم وارد شده و همین‌طور خسارت‌هایی که این ارتش در جبهه شمالی (با حزب الله لبنان) متحمل شده، هیچ پیروزی محقق نشود. و نظامیان رژیم صهیونیستی از این بعد با استرس و وحشت زیادی مواجه هستند (seibt, 2023: 8).

بر اساس بیانات فرمانده نظامی تلاویو یعنی رابرت گالانت، عملیات طوفان الاقصی آنقدر برای نظامیان صهیونیست سهمگین بوده که روزنامه عبری زبان یدیعوت آحارونوت اعتراف کرده که

طوفان الاقصی و تأثیر آن بر بحران امنیتی و سیاسی رژیم اشغالگر قدس

حماس در حمله هفتم اکتبر فقط (رژیم) فقط سازمان‌های امنیتی رژیم اشغالگر قدس را غافلگیر نکرد، بلکه در زمینه دفاعی نیز غافلگیر کرده است، نظامیان درگیر با حماس ناامنی موجود را شکست سیاست‌های دفاعی رژیم صهیونیستی قلمداد می‌کنند؛ چرا که سه فرمانده شامل سرلشکر «اساو حمامی» فرمانده تیپ جنوبی لشکر غزه در ارتش رژیم صهیونیستی، سرهنگ «روی لیوی» فرمانده یگان چند منظوره، سرهنگ «جانانان اشتاینبرگ» فرمانده تیپ ناحال از مهم‌ترین فرماندهان توسط حماس کشته شده‌اند و این نشان از قدرت نظامی و اطلاعاتی حماس در جنگ با رژیم می‌باشد. این مسئله برای ارتشیان رژیم اشغالگر قدس غیرمنطقی و غیرقابل باور بوده است که خانواده آن‌ها نیز در امنیت کامل نمی‌باشند (Kusovac, 2023: 2-5).

۳-۱-۴- ناامنی فرودگاه‌ها

بعد از عملیات طوفان الاقصی، بسیاری از خطوط هوایی بین‌المللی که از خطوط هوایی رژیم صهیونیستی عبور می‌کنند با ناامنی قابل توجهی مواجه شده‌اند، از جمله ایر صربستان، شرکت هواپیمایی ترکی پگاسوس، بلغارستان ایر، شرکت هواپیمایی چک اسمارت‌وینگز و شرکت هواپیمایی پرچم ازبکستان ازبکستان ایرویز، همگی پروازهای بین‌المللی در فرودگاه بن‌گوریون تل‌آویو که قبل از این تنش‌ها با رژیم صهیونیستی همکاری داشتند مسائل امنیتی را با دقت بیش از هر زمان دیگر مورد توجه قرار داده و میزان پروازهای خود را به حداقل ممکن رسانده‌اند (Mitchell, 2023: 3-9).

زیرا فرودگاه بین‌المللی بن‌گوریون دروازه اصلی به جهان است. در یک روز عادی، حدود ۵۰۰ پرواز ۸۰۰۰۰ مسافر در حال تردد هستند. در جنگ کنونی بین رژیم اشغالگر قدس و حماس و با وجود لغو بسیاری از پروازها، به گفته سخنگوی این فرودگاه ۷۰ درصد از مسافرها و خطوط پرواز این فرودگاه کم شده است که نشان از عدم امنیت خطوط هوایی دارد (mohndblatt, 2023: 4).

۴-۱-۴- ناامنی زرادخانه‌های هسته‌ای

از آنجایی که رژیم صهیونیستی یک منطقه نظامی و هسته‌ای است تهدید امنیتی زرادخانه‌های هسته‌ای این رژیم به یک کابوس برای دولتمردان آن تبدیل شده است و این مسئله بعد از تنش با حماس به وضوح قابل مشاهده می‌باشد. هر چند هرگز وجود زرادخانه هسته‌ای خود را اعتراف نکرده است، اما افشاگران رژیم اشغالگر قدس، مقامات آمریکایی و تحلیل‌گران تصاویر ماهواره‌ای

این موضوع که این رژیم حداقل تعداد قابل توجهی از سلاح هسته‌ای در اختیار دارد. که باعث ناامن شدن غرب آسیا شده است. موشکی که توسط شبه نظامیان حماس در جریان حمله آن‌ها به رژیم اشغالگر قدس در ۱۷ اکتبر شلیک شد، در تلاش بودند این زراد خانه (دیمونا) را مورد هدف قرار دهند که به گفته کارشناسان، بسیاری از موشک‌های هسته‌ای این کشور مستقر هستند (Mellen, 2023: 9). لذا حماس بعد از حمله خود به این رژیم همواره در صدد می‌باشد که از نقطه ضعف تلاویو استفاده کند و این انبارهای هسته‌ای را با استفاده از تسلیحات و تجهیزات مدرن که در نتیجه تغییر تاکتیکی و راهبردی در بعد نظامی کسب کرده‌اند تهدید نماید.

۲-۴- بحران‌های سیاسی رژیم صهیونیستی

تهدید سیاسی از افکار و سنت‌هایی که توجیه اصلی آنارشی بین‌المللی^۱ محسوب می‌شود، ناشی می‌گردد. در حوزه امنیت سیاسی برجسته‌ترین ابعاد آن مربوط به حاکمیت دولت‌ها و ثبات دولت‌ها می‌باشد. هدف از تهدید مذکور ممکن است فشار بر دولتی برای روی گردانی از سیاست خاصی و واژگونی آن دولت و یا تجزیه طلبی و برهم زدن بافت سیاسی آن دولت باشد (Esmailzadeh, 2016: 130-131). با عملی شدن عملیات طوفان الاقصی، نمایان شد تلاویو درگیر این بحران‌های که اساس و مبانی آن را غرب و خودش ایجاد کرده است، خواهد شد. لذا در این قسمت به مهم‌ترین بحران‌های سیاسی رژیم صهیونیستی اشاره می‌شود.

۲-۴-۱- بحران مشروعیت و مقبولیت در داخل

یکی از مهم‌ترین آثار و تبعات عملیات موفقیت‌آمیز طوفان الاقصی توسط حماس علیه رژیم صهیونیستی و جنایات این رژیم بعد از این حمله، به شکاف‌های سیاسی، اجتماعی و دیپلماتیک داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی این رژیم بازمی‌گردد که به باور کارشناسان و تحلیلگران، این شکاف‌ها حتی اگر غیرقابل ترمیم نباشند، در بهترین حالت پر کردن آن‌ها به سال‌ها زمان نیاز دارد. طی این مدت تعداد بیشتری از سیاستمداران صهیونیست به صف منتقدان نتانیاهو پیوستند. جنبش دموکراسی رژیم اشغالگر قدس که درگیر اعتراضات علیه نتانیاهو بود، نامه‌ای به «گالی بهار او میارا»، دادستان کل ارسال کرد و به انتقاد علیه نتانیاهو پرداختند، گابی اشکنازی، وزیر خارجه سابق است. وی نیز نتانیاهو و کابینه راست افراطی آن را مسئول ایجاد تنش در غرب آسیا در چند سال اخیر و در داخل

¹ International anarchy

طوفان الاقصی و تأثیر آن بر بحران امنیتی و سیاسی رژیم اشغالگر قدس

دانست که باید مسئولیت آن را قبول کند (Quillen & at al, 2023: 2-5). این درحالی است که قبل از تنش، رژیم صهیونیستی در صدد بود که خود را به عنوان تأمین کننده امنیت و سلاح‌های مدرن در خاورمیانه معرفی کند. در این راستا تلاویو با هرگونه دیپلماسی به منظور ایجاد امنیت غیر از خط غرب و متحدان آن مخالف بود، اما طوفان الاقصی این راهبرد سیاست خارجی نتانیاها را با مشکلات زیادی مواجه کرده است. چرا که در داخل نتانیاها محور مقاومت را به عنوان بزرگ‌ترین تهدید برای خود خطاب می‌کرد و در صدد بود یک اجماع داخلی برای تنش با محور مقاومت به رهبری جمهوری اسلامی ایران ایجاد کند. اما بعد از بحران فعلی موضوع خلاف آن مسئله‌ای بود که در تلاویو در رسانه‌ها ذکر می‌شد (ahmadi & Moghimi & Rafiei, 2023: 25-41). به این معنا که هم تلاویو و هم متحدان غربی در خاورمیانه و آفریقا در محاصره سیاسی و امنیتی محور مقاومت قرار دارند. مردم رژیم اشغالگر قدس قبلاً خود را به عنوان یک کشور معرفی می‌کردند که تلاش دارد نقشه خاورمیانه را عوض کرده و یک قدرت بلامنازع را برای خود ایجاد کنند؛ اما بعد از طوفان یاد شده بهترین حالت ممکن برای خود حفظ بقای رژیم می‌دانند. این طرز تفکر بی‌سابقه‌ترین بحران مشروعیت برای رژیم یاد شده در داخل تا به امروز بوده است.

۲-۲-۴- بحران مشروعیت و مقبولیت در خارج

قبل از شروع بحران مشروعیت در بُعد خارجی باید به راهبرد سیاست خارجی آمریکا و رژیم صهیونیستی در مناطق مختلف اشاره‌ای شود که تماماً در راستای کاهش نفوذ محور مقاومت و متحدان منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای آن اتخاذ شده است. به عنوان مثال: برای مقابله با «محور مقاومت» به رهبری ایران، ایالات متحده برای حفظ وضعیت موجود منطقه، «محور سرکوب» را تشکیل داد و مناقشاتی مانند فلسطین و کشمیر را برای مبارزه با «دشمن واقعی» یعنی چین- روسیه ایران به عنوان رهبر محور مقاومت ایجاد کرده است تا آن‌ها را به زعم خود ضعیف کند. واشنگتن در تلاش بود خاورمیانه محور رژیم صهیونیستی را با «هند- اقیانوس آرام» به هند وصل کند تا جنگ سرد جدید به رهبری آمریکا علیه چین- روسیه و ایران تکمیل و حمایت کند. بنابراین استراتژی منطقه‌ای ایالات متحده بر «ستون‌های دوقلوی»، رژیم اشغالگر قدس در خاورمیانه و هند در جنوب آسیا استوار است. به همین منظور حمایت‌های خود را بیش از هر زمان دیگر از رژیم صهیونیستی در طول این تنش نظامی که بین حماس و تلاویو ایجاد شده را افزایش داده است. اما بعد از شکست‌های معتددی که

نشریه علمی بحران پژوهی جهان اسلام

در سطح جهانی با این راهبرد مواجه شد بحران مشروعیت خارجی رژیم صهیونیستی که عمدتاً منافع کاخ سفید را در ادوار متعدد تامین کرده، توسعه پیدا کرده است. در توضیح بحران مشروعیت جهانی و خارجی رژیم صهیونیستی باید به محورهای زیر توجه شود:

۱- رژیم اشغالگر قدس و ایالات متحده در تلاش بودند که «خاورمیانه جدید» را بدون فلسطین معرفی کنند و یا به زعم سیاست مداران آن را بسازند. و بعد از آن با حذف فلسطینیان، بدون توجه به موقعیت سیاسی و جغرافیایی فلسطین و مردم آن روابط رژیم اشغالگر قدس را با کشورهای عربی و مسلمان ارتقا دهند، اما بعد از طوفان الاقصی این سیاست اکنون در حال فروپاشی است و حماس این مسئله را به نظام بین الملل مخابره کرد که هیچ صلح یا ثبات پایدار در خاورمیانه بدون یک کشور مستقل فلسطینی امکان پذیر نیست (Hussain, 2023: 6).

۲- همان گونه که در مطالب فوق به آن اشاره شد رژیم صهیونیستی، افسانه‌ای در مورد شکست ناپذیری ارتش و اطلاعات رژیم اشغالگر قدس ساخته بود، در حالی که حدود ۱۴۰۰ مبارز فلسطینی یا حماس این افسانه را از طریق «طوفان الاقصی» در ۱۷ اکتبر منفجر کردند.

۳- «طوفان الاقصی» ظاهراً در مسکو به عنوان «بهترین هدیه تولد» به رئیس جمهور پوتین بود، زیرا جنگ اوکراین اکنون به مرحله آخر کشیده شده است و اکنون رژیم صهیونیستی و آمریکا ناگهان با شروع طوفان الاقصی در سه جبهه روبرو شده است: اوکراین جدید، جنگ سرد در آسیا و اقیانوسیه علیه چین و طوفان در خاورمیانه، یک سناریوی استراتژیک غیرقابل دفاع برای سیاستگذاران واشنگتن با توسعه تنش بین حماس و تلاویز بوده است. که هم آمریکا و رژیم صهیونیستی در نظام بین الملل و از دیدگاه کشورهای دیگر شکست خورده محسوب می شوند.

۴- طوفان الاقصی در حال تولد یک شکاف جهانی واضح و جدید بین جنوب و شمال است. جبهه جنوب جهان، به رهبری چین و روسیه حامی حماس، در حال ارائه یک گزینه استراتژیک، یک جهان بینی جایگزین، به شمال جهان تحت رهبری ایالات متحده است، خواه غزه باشد یا اوکراین یا یا هژمونی دلار. مرکز ثقل جهانی به طور اجتناب ناپذیری به سمت جنوب در حال تغییر است و این مسئله با «طوفان الاقصی» برجسته شده است (Erdem, 2023: 4-6). لذا رژیم صهیونیستی امروزه دیگر مشروعیت و مقبولیت جهانی ندارد.

۲-۳-۴- اعتراض اروپای ها

طوفان الاقصی و تأثیر آن بر بحران امنیتی و سیاسی رژیم اشغالگر قدس

بعد از طوفان الاقصی رویکرد کشورهای غربی به‌ویژه در اروپا، حتی با وجود اینکه بسیاری از دولت‌ها نسبت به هرگونه انتقاد آشکار از تلاویو محتاط هستند و از پیوستن به پرونده حقوقی آفریقای جنوبی علیه رژیم اشغالگر قدس در دیوان بین‌المللی دادگستری خودداری کرده‌اند، همبستگی مردمی با فلسطین همچنان بالاست. دلیل اعتراض اروپاییان ساده است- در حالی که تظاهرکنندگان مردمی در کشورهای اروپایی و دولت آن‌ها خواستار پایان فوری ویرانی و گرسنگی مداوم در غزه هستند، برای عدالت جهانی و پایان دادن به نابرابری نژادی از جمله اعمال انتخابی حقوق بشر مورد توافق بین‌المللی تلاش دارند که عملی کنند (Staff, 2023: 4-7). شهرهای بزرگ جهان از جمله لندن، برلین، پاریس، نیویورک، آنکارا، استانبول، بغداد و رم شاهد تظاهرات گسترده اعتراضی بوده‌اند. این تظاهرات در زمانی برگزار شده است که غزه نه تنها با بمباران شدید مواجه بوده، بلکه با قطعی ارتباطات و دسترسی اندک به غذا، آب و برق نیز روبه‌رو است. معترضان از آتش بس در غزه و پایان دادن به کشتار غیرنظامیان و بمباران فضاهای امن مانند بیمارستان‌ها، مدارس و کمپ‌های آوارگان حمایت کردند. این رویکرد سیاسی که تحلیل‌گران دولتی در اروپا از خود نشان داده‌اند، بیان‌کننده اعتراضی جهانی به رژیم صهیونیستی در طول طوفان الاقصی می‌باشد (Rajvanshy, 2023: 8).

۴-۲-۴- شکایت به دادگاه لاهه علیه رژیم اشغالگر قدس توسط آفریقای جنوبی

پرونده تاریخی آفریقای جنوبی علیه تلاویو به دلیل جنگ با غزه روز پنجشنبه (دوم فوریه ۲۰۲۴) در دادگاه بین‌المللی دادگستری مستقر در لاهه آغاز شد. «پرتوریا» تلاویو را به ارتکاب جنایت نسل‌کشی بر خلاف کنوانسیون نسل‌کشی ۱۹۴۸ متهم کرده است. آدیلا حسین، یکی از وکلای مدافع آفریقای جنوبی، در این مورد بیان کرد که اولین اقدام نسل‌کشی، کشتار دسته جمعی فلسطینیان در غزه است. همچنین بیان نمود که بیش از ۱۸۰۰ خانواده چندین عضو خود را از دست داده‌اند، در حالی که برخی از آن‌ها هیچ بازمانده‌ای نداشته و نه نوزادان، نه کودکان، در امان نبوده است. مقامات قضایی آفریقا جنوبی در مورد شکایت خود از رژیم صهیونیستی بیان کردند که لازم نیست که دادگاه در حال حاضر به حکم نهایی درباره اتهامات نسل‌کشی برسد، اما می‌تواند نتیجه بگیرد که حداقل برخی از اقدامات و جنایات رژیم اشغالگر قدس در چارچوب تعریف کنوانسیون قرار می‌گیرد که مرتکب جرائم بین‌المللی و تروریست دولتی شده است (Lawal, 2024 : 6-8).

البته لازم به ذکر است که رژیم صهیونیستی در آفریقا و شمال این قاره خود را به عنوان یک بازیگر مهم و تأثیرگذار در راستای اهداف اقتصادی به این کشورهای نزدیک شده و میزان فعالیت‌های خود را توسعه داده است (Mirzaei Tabar, 2023: 98-100). این مسئله تأثیری بر اسلام‌گرایی و وجود جهان اسلام در این قاره نداشته است و کشورهای آفریقایی همچنان خود را حامی مردم مظلوم فلسطین می‌دانند. این پرونده چهارمین شکایت مرتبط با نسل‌کشی در دیوان بین‌المللی دادگستری و بقیه مربوط به درگیری‌های بوسنی، میانمار و اوکراین بوده است. کنوانسیون نسل‌کشی همه کشورهای تصویب‌کننده را موظف به رعایت این معاهده می‌کند. بنابراین، کشورهایی که ارتباط مستقیمی با یک مورد ادعایی نسل‌کشی ندارند، می‌توانند از نظر قانونی شکایت نسل‌کشی را مطرح کنند. در تئوری، این می‌تواند فشار عمومی را بر تلاویو برای محدود کردن یا توقف عملیات نظامی خود وارد کند. دادگاه کیفری بین‌المللی مستقر در لاهه که دارای اختیارات قانونی برای تحقیق و پیگرد افراد به‌خاطر جنایات جنگی، جنایات علیه بشریت و نسل‌کشی است، تحقیقات جداگانه‌ای را درباره نقض ادعایی نیروهای اشغالگر قدس و شبه‌نظامیان حماس از قوانین بین‌المللی بشردوستانه آغاز کرده است که نشان از تأثیر قابل توجه شکایت کشورهای آفریقای جنوبی از رژیم صهیونیستی دارد که با رویکرد اسلام‌گرایی دول آفریقایی و همچنین میزان پیگیری قانونی و شکایت از این رژیم، بیشتر نهادهای حقوق بشری رژیم اشغالگر قدس را محکوم کرده و نتیجه غیر قطع‌ی دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه در مورد این شکایت بدین منوال می‌باشد (Peskin, 2024: 4-7).

۳-۴- بحران اقتصادی رژیم صهیونیستی

در حوزه امنیت اقتصادی یکی از مهم‌ترین و پیچیده‌ترین تهدیدها برای امنیت ملی، تهدیدهای ناشی از حوزه اقتصادی می‌باشد. حوزه اقتصادی و نظامی برای هر کشوری در تأمین امنیت آن دارای رابطه گسست‌ناپذیری می‌باشند؛ چرا که با گسترش و تقویت اقتصاد کشور، دولت می‌تواند مهم‌ترین کالاهای راهبردی را در اختیار نیروهای مسلح خود قرار دهد (Buzan, 2011: 148-150). در منطقه خاورمیانه این راهبرد توسط کشورهای مختلف به منظور محدود سازی رقیب خود به شکل قابل توجهی مشاهده می‌شود. برای مثال رژیم صهیونیستی در ادوار گذشته با سرمایه‌گذاری‌های منطقه‌ای و نیز حامیان بین‌المللی در صدد است که محور مقاومت به رهبری تهران

طوفان الاقصی و تأثیر آن بر بحران امنیتی و سیاسی رژیم اشغالگر قدس

را در انزوای اقتصادی قرار دهد تا از این طریق قدرت مانور آن را کاهش دهد. بنابراین صهیونیست‌ها با اجرای دکترین امنیتی سازی^۱ و در سایه بازدارندگی ناشی از آن تلاش کرده است تا با افزایش هزینه‌های اقتصادی برای جمهوری اسلامی ایران، مانع از دستیابی رهبر محور مقاومت به چرخه صلح‌آمیز سوخت هسته‌ای به منظور افزایش هزینه‌های تولید انرژی در داخل این کشورها و به تبع تحریم‌های اقتصادی باعث منزوی شدن مالی و اقتصادی کشورهای اسلامی در قالب محور مقاومت گردد، ایجاد و تأسیس گروه‌های تروریستی نظیر داعش، القاعده و... به راه انداختن جنگ‌های نیابتی و شهادت هزاران نفر از مردم منطقه، تنها بخشی از نتایج سیاست‌های امنیتی و اقتصادی تلاویو علیه محور مقاومت بوده است (Daoud, 2023: 5-8).

رژیم صهیونیستی به خوبی این نکته را درک کرده است که نمی‌تواند در خاورمیانه با تمام کشورهای این منطقه تنش داشته باشد. چرا که از یک طرف محور مقاومت با وجود بازیگران مهم و تأثیرگذار این امکان را محدود کرده است و در طرف دیگر عدم نفوذ سیاسی و اقتصادی و نیز ناسیونالیسم عربی که در ادوار گذشته نیز برای تلاویو مشکلات قابل توجهی ایجاد کرده است، این مسئله را با مشکلات زیادی مواجه خواهد کرد. به همین منظور در گام نخست عادی سازی روابط دیپلماتیک با کشورهای عربی را در دستور کار خود قرار داد و از طرف دیگر سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی زیادی را در کشورهای عربی نظیر امارات، مصر و اردن انجام داده است. تا از این طریق میزان نفوذ خود را در کشورهای عربی توسعه دهد و یک جبهه ضد مقاومتی در غرب آسیا تقویت کند. اما با ایجاد تنش در قالب طوفان الاقصی، مشکلات اقتصادی و تجاری قابل مشاهده‌ای برای تلاویو ایجاد شده که راهبردها و تاکتیک‌های اقتصادی آن را با تهدید قابل توجهی مواجه کرده است. در این قسمت به مهم‌ترین مشکلات اقتصادی رژیم صهیونیستی بعد از طوفان الاقصی اشاره خواهیم کرد.

۴-۳-۱- کاهش واردات

در جنگی که بین رژیم صهیونیستی و نیروهای حماس ایجاد شد، بر اساس محاسبه صندوق بین‌المللی پول^۲ و کارشناسان اقتصادی و تجاری در صورت ادامه داشتن می‌تواند بیش از ۵۰ میلیارد

¹ Securitization doctrine

² International Monetary Fund

دلار هزینه در بر داشته باشد. این جنگ باعث شده است که تنگه حیفا^۱ در لبنان، باب‌المندب^۲ در یمن، هرمز در ایران و سایر شاهراه‌های تجاری و اقتصادی موجود در این مسیرهای یاد شده به منظور انجام فعالیت تجاری دولت متبوع خود به صورت سیستماتیک امنیتی و عملیاتی شوند که این به نوعی یک ضربه اقتصادی قابل توجهی هم به رژیم صهیونیستی و هم به اقتصادی بین‌الملل است. این مسئله جدا از هرگونه تجاوزگری و نقض حقوق تجاری و مالی تلاویو در ادوار گذشته، مهم‌ترین تهدیدهای اقتصادی برای واردات و صادرات تلاویو به شمار می‌آید. چرا که رژیم اشغالگر قدس عموماً از طریق تجارت دریایی حجم قابل توجهی از منابع مالی مورد نیاز خود را تأمین می‌کند که با امنیتی شدن منطقه و شاهراه‌های اقتصادی و تجاری کاهش خواهد یافت (Carl, 2023: 5-12).

جنگ‌های قبلی رژیم اشغالگر قدس تا حدودی به دلیل کوتاهی آن‌ها پیامدهای اقتصادی محدودی داشته است. در مقابل درگیری کنونی علیه حماس نوید یک تنش طولانی‌تر را می‌دهد که بر بخش قابل توجهی از جمعیت تلاویو تأثیر می‌گذارد و زنجیره‌های واردات را به میزان بسیار بیشتری مختل می‌کند. رژیم اشغالگر قدس هر ساله میزان واردات خود را متنوع‌تر و نیازهای داخلی جدیدتری دارد. قبل از شروع عملیات طوفان الاقصی و در ادوار گذشته این رژیم ۱۰۶٫۳ میلیارد دلار کالا از جهان وارد کرده است. پنج واردات عمده تلاویو از جهان عبارت‌اند از: مواد خام (۴۳٪)، کالاهای مصرفی (۲۴٪)، کالاهای سرمایه‌گذاری (۱۴٪)، سوخت (۱۴٪) و الماس (۵٪). در واقع تنش پیش‌رو باعث شد مهم‌ترین واردات رژیم با مشکلات زیادی مواجه شوند (Pakaein, 2023: 3-9).

کاهش واردات از این اقلام در نتیجه این تنش باعث شده است که جاذبه‌های گردشگری، واردات سرمایه، وارد کردن نیروی انسانی و کارگری با تهدید قابل ملاحظه‌ای مواجه شوند و این سه واردات راهبردی رژیم صهیونیستی با کاهش شدیدی روبه‌رو شده است سرمایه‌گذاری خارجی در سه ماهه نخست (۲۰۲۳) کاهش چشمگیری داشته و به حدود ۲٫۶ میلیارد دلار رسید که نشان دهنده کاهش ۶۰ درصدی نسبت به نرخ‌های فصلی در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۲ است. رژیم صهیونیستی دهه‌هاست که اقتصاد خود را بر مبنای صنایع با فناوری بالا، به‌ویژه صنعت سایبری پیش

¹ Haifa Strait

² Bab al-Mandab

طوفان الاقصی و تأثیر آن بر بحران امنیتی و سیاسی رژیم اشغالگر قدس

برده است. وقوع طوفان الاقصی نگرانی‌ها را در تلاویو از فرار سرمایه از «سیلیکون وادی» به «سیلیکون ولی» افزایش داده است. ارزیابی‌ها نشان می‌دهد که ۷۰ درصد از شرکت‌های سایبری رژیم اشغالگر قدس به فکر خروج از سرزمین‌های اشغالی هستند. ضربه دیگری که به بازار کار رژیم اشغالگر قدس وارد شده از ناحیه نیروی کار عربی است. از ابتدای جنگ ورود کارگران عرب که برای کار از کرانه باختری به سرزمین‌های ۱۹۴۸ رفت و آمد می‌کردند، ممنوع شده است. ارزیابی‌ها نشان می‌دهد که تعداد این کارگران ۲۰۰ هزار نفر است (Pakaein, 2023: 3-9).

در سال ۲۰۲۲ سوخت‌های معدنی، نفت و محصولات نفت پایه به ارزش ۱۴,۶۸ میلیارد دلار، بالاترین ارزش وارداتی تلاویو را تشکیل داده است. پس از آن تجهیزات الکتریکی و الکترونیکی (با ۱۲,۵۷ میلیارد دلار)، ماشین‌آلات و راکتورهای هسته‌ای (با ۱۱,۴۳ میلیارد دلار)، وسایل نقلیه غیر از راه آهن و تراموا (با ۹,۲۰ میلیارد دلار) در رده‌های دوم تا چهارم واردات رژیم صهیونیستی از نظر ارزش قرار داشتند. حدود ۴۰ درصد این واردات از آسیاست که بخش زیادی از آن مربوط به کشورهای شرق و جنوب آسیا می‌شود و بخش دیگر مربوط به کشورهای شمال آسیا مانند ترکیه است. ۴۰ درصد واردات سرزمین‌های اشغالی از کشورهای آسیایی و عمدتاً از جنوب و شرق آسیا تأمین می‌شود. یعنی مسیر مواصلاتی شامل اقیانوس هند-خلیج عدن- تنگه باب‌المندب- دریای سرخ و در نهایت بندر ایلات رژیم صهیونیستی است (Imane Kouachi, 2023: 5-8). این راه‌گذر هم اکنون تحت کنترل یمن و انصارالله قرار دارد و آن‌ها می‌توانند نقش اختلالگر را در رسیدن کالا به رژیم صهیونیستی ایفا کنند. چرا که رژیم صهیونیستی سهم قابل توجهی برای ایجاد یک جبهه عربی- غربی علیه انصارالله داشته و تنش سیاسی بین یمن و رژیم اشغالگر قدس فقط مختص به جنگ حماس و طوفان الاقصی نمی‌باشد.

۴-۳-۲- کاهش صادرات

رژیم اشغالگر قدس از نظر منابع طبیعی فقیر است و نمی‌تواند امیدی به منابع طبیعی خود داشته باشد؛ اما این کشور توانسته با صادرات انبوه برخی از پر استفاده‌ترین و پر کاربردترین محصولات، درآمد خود را چندین برابر افزایش دهد. یکی از مهم‌ترین پایه‌های اقتصاد رژیم اشغالگر قدس، صادرات است. صادراتی مانند گاز بعد از کشف میادین گازی در مدیترانه همچنین تسویه نفت در این رژیم مهم‌ترین صادرات تلاویو را تشکیل داده است.

نشریه علمی بحران پژوهی جهان اسلام

اولین تأثیر منفی طوفان الاقصی بر میزان صادرات رژیم صهیونیستی، تأثیر آن بر صادر کردن گاز می‌باشد. چرا که صادرات رژیم صهیونیستی در میدان گازی تامار شرکت شورون در ۹ اکتبر، اندکی پس از آغاز جنگ با حماس، به حالت تعلیق درآمده است. در واقع، رژیم صهیونیستی به جای خط لوله مستقیم زیردریایی به مصر، عرضه را از طریق یک خط لوله در اردن هدایت کرد. بدیهی است که تعطیلی میدان گازی تامار به خزانه تلاویو آسیب وارد کرده است. بر اساس گزارش اوایل پرایس، تلاویو، دومین تولیدکننده گاز طبیعی در شرق مدیترانه پس از مصر، از زمان شروع جنگ، ۷۰ درصد کمتر گاز طبیعی را با هزینه حدود ۲۰۰ میلیون دلار در ماه صادر کرده است (Zielinska, 2023: 7-12).

این جنگ ضربه محکمی به جاه‌طلبی‌های تل‌آویو برای تبدیل شدن به مرکزی برای صادرات گاز طبیعی به اروپا و جاهای دیگر وارد کند. میداین گاز طبیعی در سواحل فلسطین اشغالی حدود ۷۰ درصد از تولید برق و نیازهای انرژی شهرک‌ها را پوشش می‌دهند. شرکت‌های فعال در بخش صنایع دفاعی رژیم صهیونیستی را حدود ۶۰۰ شرکت برشمرده است، این شرکت‌ها سالانه ۱۰ میلیارد دلار فروش دارند. بیش از ۴۵ هزار نفر در این شرکت‌ها مشغول به کارند و ۷۰ درصد از تولیدات خود را به خارج صادر می‌کنند. شرکت‌های بزرگ اسلحه سازی رژیم صهیونیستی مانند صنایع هوفضای و شرکت تسلیحات پیشرفته رافائل، به طور کامل یا جزئی در مالکیت دولت رژیم صهیونیستی هستند. خطوط دفاعی رژیم صهیونیستی با نوار غزه که مجهز به روزآمدترین سامانه های نظارتی، حفاظتی و جاسوسی است در ۱۷ اکتبر در برابر عملیات طوفان الاقصی فروپاشید. دیوار حائل، تانک مرکاوا و گنبد آهنین با موشک‌های دست ساز مقاومت منهدم شدند و وجهه سلاح‌ها پیشرفته رژیم اشغالگر قدس آسیب دید، همچنین کارایی آن‌ها زیر سؤال رفت. این ضربه سنگینی به صنایع نظامی رژیم صهیونیستی و درآمد حاصل از صادرات اسلحه و دیگر تجهیزات نظامی است. به گفته وزارت جنگ رژیم صهیونیستی، فروش سلاح به کشورهای خارجی در سال ۲۰۲۲ به ۱۲٫۵ میلیارد دلار رسید که بالاترین میزان خود به شمار می‌رود (Fatemi, 2023).

۳-۳-۴- تعطیلی بازار

اوری گرین‌فیلد، استراتژیست ارشد شرکت سرمایه‌گذاری پساگوت رژیم صهیونیستی، در مصاحبه‌ای که توسط وبسایت تخصصی تلاویو «مارکر» منتشر شد، گفت: برخلاف عملیات‌های

طوفان الاقصی و تأثیر آن بر بحران امنیتی و سیاسی رژیم اشغالگر قدس

مختلف در جنوب رژیم صهیونیستی طی سال‌های اخیر که کمترین تأثیر را بر بازارها داشته است، انتظار می‌رود که این جنگی که شروع شده در پایان هفته تأثیر بیشتر خود را بر اقتصاد تلاویو نشان دهد و این بار، بازارهای محلی احتمالاً برای بهبود سریع، مشکل خواهند داشت. به‌عنوان مثال، نرخ بهره، بازار کار، قیمت نفت، زنجیره تأمین مواد غذایی، املاک و مستغلات، تورم ایجاد شده بعد از عملیات طوفان الاقصی، باعث شد که بازارهای تلاویو با رکود قابل توجهی مواجه شوند که با طولانی شدن جنگ قدرت تخریب آن برای تلاویو و حتی کل منطقه بیش از انتظار خواهد بود (Orbach, 2023: 3).

چرا که آسیب‌های مورد انتظار به فعالیت‌های اقتصادی تلاویو از دو کانال وارد می‌شود: نخست این که جنگ غزه احتمالاً برای مدت طولانی ادامه خواهد داشت و در طی آن بخش بزرگی از رژیم صهیونیستی در معرض تهدید موشکی باقی خواهد ماند و این تهدید منجر به کاهش مصرف خصوصی می‌شود. سرمایه‌گذاران در حال حاضر به هر حال از بازارهای تلاویو دور شده‌اند و نگرانی کنونی در بازارها در حال حاضر نسبت به یک طوفان تمام عیار است، به نحوی که ترکیبی از وضعیت امنیتی ژئوپلیتیکی و شکاف سیاسی - اجتماعی در تلاویو، ارزش شکل را بیشتر کاهش می‌دهد و منجر به خطرات بیشتر در رژیم اشغالگر قدس می‌شود.

۴-۳-۴- بستن دریای سرخ توسط انصارالله

دلیل طولانی شدن جنگ غزه، اصرار رژیم اشغالگر قدس و آمریکا برای دستیابی به منافع خود در غرب آسیا می‌باشد که احتمال سرایت جنگ به مناطق دیگر را افزایش می‌دهد. تبدیل اهداف واشنگتن به اهداف مشترک غربی یا بین‌المللی یکی از راهبردهای سنتی آمریکا برای کاهش هزینه‌های سیاسی، نظامی و مالی است. به همین منظور بدون محکومیت رژیم صهیونیستی در جبهه غزه در صدد توسعه تنش به کشورهای دیگر نظیر یمن و دریای سرخ می‌باشد. شکل‌گیری این ائتلاف دریایی را می‌توان نقطه گذار بحران از فلسطین اشغالی به دریای سرخ بدانیم. تغییر توجه از جنگ غزه و جنایات جنگی تلاویو در فلسطین اشغالی و اهداف توسعه طلبانه تل آویو در غزه و کرانه باختری اشغالی کمک می‌کند. به همین منظور است که نیروهای مردمی یمن و حوثی‌ها که حامیان اصلی مردم غزه و حماس هستند این موضوع را به خوبی درک کرده‌اند و با عملیات‌های

نظامی خود روند توسعه طلبی و تفرقه افکنی غرب به رهبری آمریکا در دریای سرخ کاهش داده‌اند
(Rezvanpour, 2023: 6)

از یک طرف با ایجاد تنش بین حوثی‌ها و عربستان نیروهای آمریکایی به ویژه نیروهای هوایی این کشور دخالت‌های چشم‌گیری را در طول دهه گذشته انجام داده که باعث ناامن شدن منطقه شد. از طرف دیگر در تنش فعلی یعنی طوفان الاقصی آمریکا با حمایت‌های همه‌جانبه خود، تلاش دارند که درگیری را به کل منطقه سرایت دهند و کشورهای مسلمان را مانند جنگ سوریه و عراق، با تنش جدی مواجهه کنند. این مسئله باعث شد که از طریق دریای سرخ محموله‌های نظامی و پزشکی را به رژیم صهیونیستی برسانند و این رژیم را تجهیز همه‌جانبه کنند. طبیعی به نظر می‌رسد که یمن و نیروهای انصارالله واکنشی سیاسی و امنیتی نشان دهند و مانند سایر کشورهای مسلمان منطقه از قدرت یافتن تلاویو و کمک‌های غرب به آن جلوگیری کنند.

نتیجه‌گیری

طوفان الاقصی در نتیجه نقض حقوق اولیه مردم فلسطین توسط تلاویو در ادوار گذشته ایجاد شده است که این رژیم تا به حال مناطق وسیعی از سرزمین فلسطین را به وسیله شهرک‌سازی‌های بی‌رویه به خود متصل کرده و ساکنین آن را اخراج نموده است. بحران ایجاد شده توسط رژیم صهیونیستی باعث برهم خوردن نظم امنیتی و سیاسی منطقه، مشکلات اقتصادی و تجاری در منطقه، شده است. که باعث می‌شود فرضیه حاضر را تأیید کند. تلاویو قبل از شروع این درگیری همه‌جانبه با حماس با سرمایه‌گذاری‌های زیادی که در خاورمیانه انجام داده بود تلاش داشت و نیز دارد که محور مقاومت که مهم‌ترین کشورهای تولیدکننده انرژی منطقه به شمار می‌روند را به حاشیه بکشاند. تا از این طریق هم میزان تأثیرات تحریم اقتصادی که علیه ایران به عنوان رهبر محور مقاومت را افزایش دهد و هم اینکه یک ایران هراسی را از طریق عادی‌سازی روابط دیپلماتیک با کشورهای عربی تقویت کند و خود را به عنوان یک بازیگر تأثیرگذار در سطح بین‌المللی و مذاکرات هسته‌ای که با تهران در حال جریان بود معرفی نماید. اما با تضعیف و دور زدن سرویس‌های اطلاعاتی توسط حماس و نیروهای حزب‌الله لبنان و شکست‌هایی که در این درگیری به تلاویو وارد شد، نه تنها نمی‌تواند یک بازیگر فعال باشد، بلکه یک رژیم مخمل امنیت که مشروعیت سیاسی آمریکا حامی

طوفان الاقصی و تأثیر آن بر بحران امنیتی و سیاسی رژیم اشغالگر قدس

اصلی خود را به شکل قابل توجهی زیر سؤال برده است. اما با انجام عملیات طوفان الاقصی این رژیم مهم ترین مأموریت خود را حفظ بقاء در منطقه می‌داند که از رویکرد آن و کمک‌های غرب به تلاویو این موضوع به وضوح قابل مشاهده می‌باشد.

Translated References to English

- Abdullah Khani, A. (2010). *Theories of security*. Tehran: Abrar Contemporary Publications. (In Persian)
- Adar, S., Azizi, H. (2023). Turkey and Iran: Toward an “Axis of Revisionism” amid the war in Gaza?. Available: <https://www.mei.edu/publications/turkey-and-iran-toward-axis-revisionism-amid-war-gaza>. Access date in: 2, November, 2023.
- ahmadi, M.A., Moghimi, G.H., Rafiei, M.H. (2023). Quranic Strategies in Facing the Challenges of Political Independence of Islamic States from the Perspective of the Supreme Leader. *Crisis Studies of the Islamic World*, 10(3), 23-50. (In Persian)
- Al Rabadi, S. (2023). The Axis Of Resistance And The Problematics Of Israeli National Security. Available: https://russiancouncil.ru/en/blogs/salam_alrabadi-en/the-axis-of-resistance-and-the-problematics-of-israeli-national-securi. Access date in: 13, November, 2023.
- Ansari Jaberi, H. (2024). Outcomes of Al-Aqsa Storm Operation. Available: <https://www.tehrantimes.com/news/493287/Outcomes-of-Al-Aqsa-Storm-Operation>. Access date in: 3, January, 2024.
- Blanken, L. (2023). al-aqsa storm heralds the rise of non-state special operations. Available: <https://warontherocks.com/2023/11/al-aqsa-storm-heralds-the-rise-of-non-state-specialoperations> Access date in: 2, november, 2023.
- Barkhor, H. (2023). What has led to Al Aqsa storm operation?. Available: <https://nournews.ir/En/News/153773/What-has-led-to-Al-Aqsa-storm-operation>. Access date in: 2023/10/24.
- Buzan, B. (2011). *People, governments and fear*. Translated by Strategic Studies Research Institute, Tehran; Research Institute of Strategic Studies. (In Persian)
- Buzan, B., Oliver, W. (2009). *Regions and powers. Translation: Rahman Kahramanpour*. Tehran: Research Center for Strategic Studies. (In Persian)
- Buzan, B. (2000). The logice of Regional Security in the Post Cold War World. London, *Macmillan Press*, pp. 13-22.
- Buzan, B. (1999). *Regions and powers: the structure of international security*. Translated by Rahman Kahramanpour, Tehran: Research Institute of Strategic Studies. (In Persian)
- Buzan, B., Ole, W. (1997). Slippery? Contra dictory? Sociological Untenable? The Copenhagen School Replies?. *Review of International Studies*. Vol. 3, No. 88, p. 241

- Carl, N. (2023). How the 'Axis of Resistance' Lets Iran Destabilize the Middle East. Available: <https://www.criticalthreats.org/analysis/howtheaxisofresistanceletsirandestabilize-the-middle-east>. Access date in: 3, November, 2023.
- Dadandish, P., Kozegerkalji, V. (2010). A Critical Study of Regional Security Complex Theory by Using the Security Environment of the South Caucasus. *Strategy*, 18(3), -. (In Persian)
- Daoud, D. (2023). Israel misread Iran's way of war. A proper understanding could help predict Hezbollah's next moves. Available: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/iransource/israel-hamas-hezbollah-gaza-war-iran>. Access date in: 19, October, 2023.
- Erdem, Ş. (2023). Operation Al-Aqsa Storm: Reasons and consequences for Gaza, Al-Quds and the region. Available: <https://unitedworldint.com/32686-operation-al-aqsa-storm-reasons-and-consequences-for-gaza-al-quds-and-the-region>. Access date in: 26/ 12/2023.
- Esmailzadeh Emamgholi, Y., Ahmadi Fesharaki, H. (2016). The Impact of ISIS on Iran's Security with Emphasis on the Copenhagen School. *Political Strategic Studies*, 5(18), 123-141. (In Persian)
- Fatemi, H. (2023). *Israel's economy, the biggest loser of the war*. Iranian diplomacy. (In Persian)
- Gadzo, M. (2023). Israel-Hamas war updates: More than 200 killed in Gaza in 24 hours. Available: <https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2023/12/23/israel-hamas-war-live-israel-keeps-up-gaza-attacks-as-un-urges-more-aid>. Access date in: 23 Dec 2023.
- Karamzadi, M., Khansarifard, F. (2014). State Building in the South Caucasus: Failures and Successes. *Central Asia and The Caucasus Journal*, 18(78), 137-165. (In Persian)
- Hussain, M. (2023). 'Al Aqsa Storm' reshapes the Middle East. Available: <https://tribune.com.pk/story/2451457/al-aqsa-storm-reshapes-the-middle-east>. Access date in: 29, December, 2023.
- Imane Kouachi, I. (2023). Hundreds of Israeli settlers storm Al-Aqsa complex on 5th day of Sukkot holiday. Available: <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/hundreds-of-israeli-settlers-storm-al-aqsa-complex-on-5th-day-of-sukkot-holiday/3008427>. Access date in: 05.10.2023.
- Kasraoui, S. (2023). Report: Hamas's 'Operation Storm Al Aqsa' Shattered Israel's 'Security Myth'. Available: <https://www.morocoworldnews.com/2023/10/358263/report-hamass-operation-storm-al-aqsa-shattered-israels-security-myth>. Access date in: Oct, 12, 2023.
- Kusovac, Z. (2023). Analysis: Why Israel's military wanted to end the Gaza truce, and what now?. Available: <https://www.aljazeera.com/news/2023/12/1/analysis-why-israels-military-wanted-to-end-the-gaza-truce-and-what-now>. Access date in: 1, Dec, 2023.
- Karolina, Z. (2023). Politics prevails – Israel's trade relations with the European Union. Available: <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/osw>

- commentary/2023-08-01/politics-prevails-israels-trade-relations-european-union.Accessdatein:1,8,2023.
- Lawal, S. (2023). What is South Africa's five-point ICJ argument against Israel?. Available: <https://www.aljazeera.com/news/2024/1/12/icj-genocide-case-south-africas-five-point-argument-against-israel>. Access date in: 12, Jan, 2024.
- Mellen, R. (2023). Militant Rocket Hit Base Linked to Israeli Nuclear Missile Program. Available:<https://www.nytimes.com/2023/12/04/world/middleeast/militant-rocket-israel-oct-7.html>. Access date in: 4, Dec, 2023.
- Mirzaei Tabar, M. (2023). Geopolitical Explanation of the Presence of Actors in Geographical Areas (The case study of Israel in the Horn of Africa). *Crisis Studies of the Islamic World*, 10(3), 96-122. (In Persian)
- Mitchell, a. (2023). Airspace Safety Body Calls For Airlines To Avoid Tel Aviv Flights. Available: <https://simpleflying.com/tel-aviv-airspace-do-not-fly-warning>. Access date in: 9, oct, 2023.
- Mohnblatt, D. (2023). Hysteria at Israel's Airport as Many Return To Enlist, Terrified Tourists Desperate To Flee. Available: <https://themedialine.org/life-lines/hysteria-at-israels-airport-as-many-return-to-enlist-terrified-tourists-desperate-to-flee>. Access date in: 10/11/2023.
- Qaisary, N. (2016). security schools; Existing criticisms and the necessity of a new attitude plan. *Security Horizons*, 7 (22), 56-27. (In Persian)
- Orbach, M. (2023). Goldstein will oversee the fund's initiatives with portfolio companies to catalyze their growth and enhance their global sales expansion. Available: <https://www.calcalistech.com/ctechnews/article/bkedqhout>. Access date in: 19, Oct, 2023.
- Quillen, S. (2023). Israel's war on Gaza updates: Aid for captives, Palestinians enters". Available: <https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2024/1/17/israels-war-on-gaza-live-brutality-of-gaza-crisis-unprecedented-un>. Access date in: 17, Jan, 2024.
- Poghosyan, B. (2017). us- Russia Relations: Implications for the southCaucasus. Availableat:<https://overthehorizonmdos.com/2017/10/02/us-russia-relations-implications-for-the-south-caucasus>.
- Peskin, V. (2024). What enforcement power does the International Court of Justice have inSouth Africa's genocide case against Israel?. Available: <https://theconversation.com/what-enforcement-power-does-the-international-court-of-justice-have-in-south-africas-genocide-case-against-israel-220523>. Access date in: 13, January, 2024 .
- Pakaein, M. (2023). Operation Al-Aqsa Storm; Response to Israeli crimes. Available: <https://en.irna.ir/news/85255105/Operation-Al-Aqsa-Storm-Response-to-Israeli-crimes>. Access date in: 11, Oct, 2023.
- Rajvanshi, a. (2023). In Europe, Free Speech Is Under Threat for Pro-Palestine Protesters. Available: <https://time.com/6326360/europe-palestine-protests-free-speech>. Access date in: 1, 13 2023.

- Rezvanpour, A. (2023). Ansarullah leader sounds death knell for Israeli-US plots as Red Sea boils. Available: <https://www.presstv.ir/Detail/2023/12/21/716797/Ansarullah-leader-sounds-death-knell-for-Israeli-US-plots-as-Red-Sea-boils>
- Sazmand, B., Joukar, M. (2016). Regional Security Complex, Dynamics and Relationships Patterns of the Persian Gulf region Countries. *Geopolitics Quarterly*, 12(42), 151-177. (In Persian)
- Strawson, J. (2023). Gaza war: Israelis feel angry at their government and abandoned by the international community. Available: <https://theconversation.com/gaza-war-israelis-feel-angry-at-their-government-and-abandoned-by-the-international-community-219425>. Access date in: 8, December, 2023.
- Seibt, S. (2023). How Hamas's military strategy against Israel is evolving in southern Gaza. Available: <https://www.france24.com/en/middle-east/20231205-how-hamas-s-military-strategy-against-israel-is-evolving-in-southern-gaza>. Access date in
- Staff, A. (2023). Demonstrators unite across Europe in mass protests against Israeli attacks on Gaza. Available: <https://www.aa.com.tr/en/europe/demonstrators-unite-across-europe-in-mass-protests-against-israeli-attacks-on-gaza/3058427>. Access date in:19.11.2023
- Taheri, A.T., Seifi, A.M. (2015). Energy Security and the Regional Security Complex Theory. *Crisis Studies of the Islamic World*, 1(1), 129-151. (In Persian)